

dr hab. Maciej Błażewski

Uniwersytet Wrocławski

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

ORCID: [0000-0003-2812-8199](https://orcid.org/0000-0003-2812-8199)

Prawne warunki wyposażenia ochotniczej straży pożarnej w składniki rzeczowe przez gminę

<https://doi.org/10.19195/978-83-229-3802-7.6>

Streszczenie: Gmina oraz ochotnicza straż pożarna współpracują w celu zapewnienia ochrony przeciwpożarowej. Formami współpracy są: użyczenie gminnej nieruchomości lub ruchomości, dotacja celowa oraz bonifikata przy nabyciu nieruchomości. Ochotnicza straż pożarna powinna korzystać z ruchomości oraz nieruchomości w celu zapewnienia ochrony przeciwpożarowej. Gmina posiada środki prawne zabezpieczające prawidłowość korzystania z nich.

Słowa kluczowe: gmina, ochotnicza straż pożarna, ochrona przeciwpożarowa, zadanie publiczne

Legal conditions for equipping the volunteer fire brigade with material components by the community

Summary: The community and the voluntary fire brigade cooperate to ensure fire protection. The forms of cooperation are: a lending communal real estate or movable property, a subsidy and a discount on the purchase of real estate. The volunteer fire brigade should use movable property and real estate to ensure fire protection. The commune has legal means to ensure the correct use of them.

Keywords: community, Volunteer Fire Department, fire protection, public task

Wstęp

Gmina oraz ochotnicza straż pożarna posiadają częściowo zbieżne zadania związane z zapewnieniem ochrony przeciwpożarowej. Ze względu na tę zbieżność możliwe jest osiągnięcie efektu synergii związanego z wykorzystaniem zasobów finansowych i rzeczowych gminy oraz zasobów organizacyjnych ochotniczych straży pożarnych. Podmioty te mogą zastosować szereg form prawnych umożliwiających realizację tej współpracy. Formami tymi są: użyczenie gminnej nieruchomości lub ruchomości, dotacja celowa oraz bonifikata przy nabyciu nieruchomości. Służą one wyposażeniu ochotniczej straży pożarnej w składniki rzeczowe obejmujące ruchomości i nieruchomości.

Ochotnicza straż pożarna może nabyć lub posiadać możliwość korzystania z zasobów rzeczowych umożliwiających jej wykonywanie działalności związanej z zapewnieniem ochrony przeciwpożarowej. Celem artykułu jest wykazanie, że prawodawca dopuścił zróżnicowany katalog form współpracy, umożliwiając jej dostosowanie do możliwości finansowych i rzeczowych gminy, jak również do potrzeb ochotniczej straży pożarnej. Celem artykułu jest także wykazanie, że model współpracy gminy z ochotniczą strażą pożarną obejmuje środki prawne zabezpieczające prawidłowości wykonywania ochrony przeciwpożarowej z zastosowaniem środków rzeczowych i finansowych pochodzących od gminy¹.

1. Zagadnienia ogólne

Podstawową płaszczyzną współpracy gminy z ochotniczą strażą pożarną jest ich wspólny cel, jakim jest zapewnienie ochrony przeciwpożarowej. Jednym z zadań własnych gminy jest zapewnienie ochrony przeciwpożarowej². Z kolei jednym z zadań ochotniczej straży pożarnej jest walka z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami³. Każdy z tych podmiotów posiada odrębne zasoby. Gmina posiada zasoby finansowe lub rzeczowe, które powinna przeznaczyć na wykonanie jej zadań własnych. Ochotnicze straże pożarne dysponują zasobami organizacyjnymi, obejmującymi wykwalifikowanych członków lub pracowników posiadających odpowiednie wykształcenie oraz doświadczenie. Synergia tych zasobów umożliwia sprawne wykonanie działań związanych z zapewnieniem ochrony przeciwpożarowej. Prawodawca umożliwia osiągnięcie efektu synergii, ustanawiając formy współpracy pomiędzy gminą oraz ochotniczymi strażami pożarnymi. Część z tych form odnosi się do zapewnienia ochotniczym strażom

¹ Artykuł został przygotowany według stanu prawnego aktualnego na dzień 1 października 2021 r.

² W świetle art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.), dalej: u.s.g., gmina powinna wykonywać zadania własne służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb wspólnoty, a jedno z tych zadań obejmuje sprawy związane z ochroną przeciwpożarową. Zob. N. Czechowski, *Przekazywanie środków finansowych Ochotniczym Strażom Pożarnym przez gminy*, [w:] T. Kocowski, M. Błażewski (red.), *Ochotnicze straże pożarne. Zadania, samorząd, bezpieczeństwo. Raport z badań*, Wrocław 2018, s. 126; M. Barański, *Obowiązki gminy w zakresie ochrony przeciwpożarowej*, [w:] T. Kocowski, M. Błażewski (red.), *Ochotnicze straże pożarne...*, s. 105.

³ Art. 19 ust. 1a zd. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 961 ze zm.), dalej: u.o.p. Zadania ochotniczej straży pożarnej obejmują także obowiązki pośrednio związane z ochroną przeciwpożarową, które mają prewencyjny charakter. W świetle art. 19 ust. 1a zd. 2 pkt 3-5 u.o.p. są one związane ze współpracą ochotniczej straży pożarnej z ich społecznym otoczeniem. Jej zadaniem jest także: organizowanie przedsięwzięć oświatowo-kulturalnych propagujących wiedzę i umiejętności w zakresie ochrony przeciwpożarowej; upowszechnianie i wspieranie form współdziałania między lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi w zakresie ochrony przeciwpożarowej; propagowanie zasad udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wyniku pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

pożarnym ruchomości lub nieruchomości niezbędnych do wykonania działań związanych z ochroną przeciwpożarową. Formami tej współpracy są: użyczenie gminnej nieruchomości lub ruchomości, dotacja celowa oraz bonifikata przy nabyciu nieruchomości. Gmina posiada swobodę nawiązania tej współpracy oraz wyboru jej formy. Gmina może dostosować tę współpracę do swoich możliwości finansowych oraz rzeczowych, a także do potrzeby wykonania zadania publicznego związanego z zapewnieniem ochrony przeciwpożarowej na jej terytorium. Ochotnicza straż pożarna również posiada swobodę nawiązania tej współpracy. Może ona uzależnić nawiązanie tej współpracy od swoich możliwości organizacyjnych i finansowych. Ochotnicza straż pożarna może nie podjąć się tej współpracy, gdy jej potrzeby rzeczowe są zaspokojone ze względu na ograniczone zasoby organizacyjne. Ochotnicza straż pożarna może także nie podjąć współpracy, która wiąże się z koniecznością posiadania części środków finansowych na zakup ruchomości lub nieruchomości, z uwagi na jej ograniczone możliwości finansowe.

W każdej z tych form prawodawca pozostawił gminie środki prawne umożliwiające zabezpieczenie prawidłowości wykonywania ochrony przeciwpożarowej. Ochotnicza straż pożarna, użytkując ruchomość lub nieruchomość, nie może jej przeznaczyć na cel niezwiązany z ochroną przeciwpożarową bez zgody gminy. Zabezpieczający środek prawny, który jest dostępny dla gminy, zależy od podmiotu własności. Jeżeli ruchomość lub nieruchomość pozostaje własnością gminy, zabezpieczającym środkiem prawnym jest odebranie prawa do korzystania z tej własności, co ma miejsce w przypadku umowy użyczenia. Gdy ruchomość lub nieruchomość jest przedmiotem własności ochotniczej straży pożarnej, zabezpieczającym środkiem prawnym jest odebranie jej przyznanych korzyści finansowych, co ma miejsce w przypadku odebrania dotacji celowej lub żądania przyznanej bonifikaty. Zaznaczenia wymaga, że gmina może wyrazić zgodę na korzystanie przez ochotniczą straż pożarną z ruchomości lub nieruchomości w sposób wykraczający poza działania służące zapewnieniu ochrony przeciwpożarowej. Gmina może wyrazić zgodę w umowie użyczenia lub w umowie w przedmiocie udzielenia dotacji. Gmina może także wskazać, że umowa sprzedaży nieruchomości z udzieleniem bonifikaty będzie wskazywała większą liczbę celów wykraczających poza ochronę przeciwpożarową. W przypadku sprzedaży nieruchomości z bonifikatą zgoda może być udzielona także następczo. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) może odstąpić od żądania zwrotu udzielonej bonifikaty za zgodą rady gminy⁴.

Zakres współpracy jest zależny od właściwości miejscowej gminy. Może ona wspierać ochotniczą straż pożarną, której działalność związana jest z zapewnieniem ochrony przeciwpożarowej na jej obszarze. Gmina, wykonując zadania publiczne,

⁴ Art. 68 ust. 2c ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1990 ze zm.), dalej u.g.n.

powinna zapewnić zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty jej mieszkańców⁵. Przedmiotem współpracy powinna być zatem ochrona przeciwpożarowa członków wspólnoty określonej gminy. Ze względu na specyfikę wykonywania działalności przez ochotniczą straż pożarną wykorzystania ruchomości lub nieruchomości nie można ograniczyć do terytorium jednej gminy. Ochotnicza straż pożarna może podejmować działania związane z ochroną przeciwpożarową w sąsiednich gminach, gdy na ich terenie będą miały miejsce zdarzenia wymagające zaangażowania większej liczby jednostek. Szersze wykorzystanie ruchomości oraz nieruchomości nie może skutkować zastosowaniem wobec ochotniczej straży pożarnej środków prawnych zabezpieczających prawidłowe wykonanie ochrony przeciwpożarowej.

2. Użyczenie gminnej nieruchomości lub ruchomości

Formą wsparcia rzeczowego ochotniczej straży pożarnej przez gminę jest użyczenie gminnej nieruchomości lub ruchomości. Taka forma wsparcia powinna mieć podstawowy charakter⁶. Przedmiotem użyczenia są nieruchomości lub ruchomości, które stanowią własność gminy, w tym niezbędna infrastruktura, taka jak samochód strażacki lub budynek strażnicy strażackiej.

Należy zaznaczyć, że tryb użyczenia nieruchomości lub ruchomości ochotniczej straży pożarnej może składać się z jednego lub dwóch etapów, w zależności od tego, czy przedmioty te stanowią aktualnie własność gminy. Jeżeli gmina jest ich właścicielem, procedura oddania w użyczenie dotyczy tylko jednego etapu obejmującego zawarcie umowy użyczenia. Gdy gmina nie jest ich właścicielem, procedura ta obejmuje dwa etapy: nabycie nieruchomości lub ruchomości, a następnie zawarcie umowy użyczenia.

Gmina nabywa nieruchomość lub ruchomość, a później wpisuje ją do gminnych ksiąg rachunkowych. Gdy przedmiotem użyczenia jest ruchomość o nieznacnej wartości, która nie jest środkiem trwałym, może ona zostać zakupiona ze środków finansowych, które gmina przekazała ochotniczej straży pożarnej, a później rozliczyła na podstawie przedstawionych rachunków i faktur⁷.

Gmina, zawierając umowę użyczenia, zobowiązuje się zezwolić ochotniczej straży pożarnej na bezpłatne używanie oddanej jej nieruchomości lub ruchomości. Umowa

⁵ W świetle art. 7 ust. 1 zd. 1 u.s.g. wykonanie zadań własnych gminy stanowi zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

⁶ D.P. Kała, *Glosa do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 maja 2013 r. (V SA/Wa 39/13)*, „Samorząd Terytorialny” 2014, nr 11, s. 86.

⁷ D.P. Kała, *Glosa do wyroku...*, s. 86; M. Błażewski, *Wsparcie finansowe i rzeczowe działalności ochotniczych straży pożarnych przez gminę*, Acta Universitatis Wratislaviensis No 3861, „Prawo” 2018, t. CCCXXVI, s. 90.

użyczenia powinna określać czas oraz cel użyczenia. Może być ona zawarta na czas oznaczony lub nieoznaczony⁸. Celem użyczenia może być zapewnienie prowadzenia działalności ochotniczej straży pożarnej związanej z wykonywaniem ochrony przeciwpożarowej, w tym zapewnienie gotowości bojowej⁹. Ochotnicza straż pożarna powinna używać nieruchomości lub ruchomości jedynie w celu wskazanym w umowie użyczenia. Jeżeli jednak przedmiot tej umowy jest używany w sposób sprzeczny z umową, gmina może żądać jego zwrotu, choćby umowa była zawarta na czas oznaczony¹⁰. Sankcja zakończenia umowy użyczenia stanowi dla gminy zabezpieczenie, że przekazana nieruchomość lub ruchomość będą właściwie używane. Umowa użyczenia nie przewiduje oddania użyczanego przedmiotu osobie trzeciej, może być on użytkowany jedynie przez ochotniczą straż pożarną będącą stroną tej umowy¹¹. Jeżeli ochotnicza straż pożarna powierza użyczoną nieruchomość lub ruchomość innej osobie bez zgody gminy wyrażonej w umowie lub w osobnym oświadczeniu woli, gmina może żądać zwrotu rzeczy, chociażby umowa była zawarta na czas oznaczony¹². Po zakończeniu użyczenia ochotnicza straż pożarna ma obowiązek zwrócić gminie użyczaną nieruchomość lub ruchomość w stanie nie pogorszonym. Jednak nie ponosi ona odpowiedzialności za zużycie rzeczy będące następstwem prawidłowego używania¹³.

3. Dotacja celowa

Drugą formą wyposażenia ochotniczej straży pożarnej w składniki rzeczowe przez gminę jest dotacja celowa. Forma ta ma charakter pośredni, ponieważ gmina przekazuje ochotniczej straży pożarnej środki finansowe m.in. w celu nabycia ruchomości

⁸ Art. 710 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.), dalej: k.c.

⁹ W świetle art. 353¹ k.c. strony posiadają swobodę zawierania umów, jednakże jej treść i cel nie mogą sprzeciwiać się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Przepisem prawa ograniczającym swobodę zawierania umów jest m.in. art. 32 ust. 2 u.o.p. Zgodnie z tym przepisem gmina ponosi koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczej straży pożarnej. W myśl interpretacji tych dwóch przepisów swoboda umowy użyczenia zawarta pomiędzy gminą a ochotniczą strażą pożarną jest ograniczona w zakresie określenia jej celu, który powinien być zgodny z art. 32 ust. 2 u.o.p. Zob. M. Barański, *Obowiązki gminy...*, s. 109-110.

¹⁰ W świetle art. 716 k.c. jeżeli biorący używa rzeczy w sposób sprzeczny z umową, użyczający może żądać zwrotu rzeczy, chociażby umowa była zawarta na czas oznaczony. Zob. M. Białas, *Przekazywanie mienia Ochotniczej Straży Pożarnej przez gminę*, [w:] T. Kocowski, M. Błażewski (red.), *Ochotnicze straże pożarne...*, s. 139.

¹¹ W świetle art. 712 § 2 k.c. bez zgody użyczającego biorący nie może oddać rzeczy użyczonej osobie trzeciej do używania.

¹² Zgodnie z art. 716 k.c. jeżeli biorący powierza rzecz innej osobie, nie będąc do tego upoważnionym przez umowę ani zmuszonym przez okoliczności, użyczający może żądać zwrotu rzeczy, chociażby umowa była zawarta na czas oznaczony.

¹³ Art. 718 § 1 k.c.

potrzebnych do zapewnienia ochrony przeciwpożarowej¹⁴, takie jak umundurowanie ochotniczej straży pożarnej lub niezbędna infrastruktura, w tym samochód pożarniczy¹⁵.

Ochotnicza straż pożarna po otrzymaniu dotacji celowej samodzielnie nabywa ruchomość zgodnie z umową dotacji. Nabyta ruchomość stanowi zatem własność ochotniczej straży pożarnej. W literaturze podkreśla się, że dotacja może pokrywać jedynie część inwestycji. Przedmiotem dotacji jest bowiem dofinansowanie, a nie finansowanie nabycia składnika rzeczowego¹⁶.

Ze względu na nieprecyzyjność przepisów regulujących procedurę udzielania dotacji celowej praktyka wyodrębniła dwa odrębne stanowiska dotyczące przekazania tej dotacji¹⁷. Przedmiotem różnicy pomiędzy tymi dwiema procedurami jest uznanie za konieczne podjęcia przez radę gminy uchwały dotacyjnej.

Zgodnie z pierwszym stanowiskiem procedura udzielania dotacji celowej obejmuje trzy etapy, jakimi są: podjęcie uchwały dotacyjnej, podjęcie uchwały budżetowej oraz zawarcie umowy w przedmiocie udzielania dotacji. Pierwszym etapem jest podjęcie przez radę gminy uchwały dotacyjnej (uchwały w sprawie przekazania środków finansowych ochotniczej straży pożarnej). Przedmiotem tej uchwały jest określenie trybu postępowania o udzielenie dotacji, sposób jej rozliczania oraz sposób kontroli wykonywania zleconego przez gminę zadania¹⁸. Drugim etapem jest uwzględnienie przez radę gminy w uchwale budżetowej środków finansowych, które mają być przeznaczone na dotację celową¹⁹. Trzecim etapem jest zawarcie umowy w przedmiocie udzielenia dotacji pomiędzy gminą reprezentowaną przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) a ochotniczą strażą pożarną. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) zawiera umowę zgodnie z trybem postępowania o udzielenie dotacji określonym w uchwale dotacyjnej.

W świetle drugiego stanowiska procedura udzielania dotacji celowej ochotniczej straży pożarnej obejmuje dwa etapy: podjęcie uchwały budżetowej oraz zawarcie umowy w przedmiocie udzielania dotacji. Pierwszym etapem jest określenie przez radę gminy

¹⁴ Zgodnie z art. 32 ust. 3 pkt 1 u.o.p. gmina ma obowiązek bezpłatnego umundurowania członków ochotniczej straży pożarnej. Zob. M. Błażewski, *Wsparcie finansowe...*, s. 91.

¹⁵ M. Błażewski, *Wsparcie finansowe...*, s. 91. Zdaniem D.P. Kały przekazanie dotacji celowej służącej zakupowi niezbędnej infrastruktury powinno mieć miejsce w wyjątkowo. D.P. Kała, *Glosa do wyroku...*, s. 86.

¹⁶ M. Białas, *Przekazywanie mienia...*, s. 138.

¹⁷ M. Błażewski, *Wsparcie finansowe...*, s. 91.

¹⁸ W świetle 221 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305) organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę regulującą tryb postępowania o udzielenie dotacji na inne zadania niż określone w ustawie o finansach publicznych, sposób jej rozliczania oraz sposób kontroli wykonywania zleconego zadania. Organ stanowiący w uchwale powinien uwzględnić konieczność zapewnienia jawności postępowania o udzielenie dotacji i jej rozliczenia.

¹⁹ Zgodnie z art. 29 pkt 2 w zw. z art. 15 pkt 6 u.o.p. jednostki samorządu terytorialnego powinny pokrywać ze swoich środków budżetowych koszty funkcjonowania ochotniczych straży pożarnych, które posiadają status jednostki ochrony przeciwpożarowej.

w uchwale budżetowej środków finansowych, które powinny zostać przeznaczone na dotację w celu zapewnienia ochrony przeciwpożarowej. W drugim etapie wójt (burmistrz, prezydent miasta), reprezentując gminę, zawiera umowę w przedmiocie udzielenia dotacji ochotniczej straży pożarnej. Podstawą tego stanowiska jest uznanie, że regulacje ustawy o ochronie przeciwpożarowej określające tryb udzielenia dotacji celowej ochotniczej straży pożarnej stanowią przepis szczególnie względem ustawy o finansach publicznych. Stosowanie tych regulacji powinno mieć charakter niezależny względem przepisów ustawy o finansach publicznych. Udzielenie dotacji ochotniczej straży pożarnej ma miejsce w trybie uproszczonym, ze względu na szczególny charakter zadania związanego z ochroną przeciwpożarową, co znalazło odbicie w regulacjach ustawy o ochronie przeciwpożarowej²⁰.

Umowa w przedmiocie udzielenia dotacji powinna określać m.in. tryb kontroli wykonywanych zadań oraz termin i sposób rozliczenia dotacji. Sankcją w przypadku niewykorzystania lub nieprawidłowego wykorzystania dotacji celowej jest zwrot jej całości lub części.

4. Bonifikata przy nabyciu nieruchomości

Kolejną formą wsparcia ochotniczej straży pożarnej jest udzielenie bonifikaty przy nabyciu gminnej nieruchomości. Forma ta ma bezpośredni charakter, ponieważ odnosi się ona do konkretnej nieruchomości, która powinna służyć zapewnieniu ochrony przeciwpożarowej. Ochotnicza straż pożarna może uzyskać pomoc finansową w postaci bonifikaty przy nabyciu nieruchomości, jeżeli posiada ona status organizacji pożytku publicznego²¹. Procedura udzielenia bonifikaty obejmuje dwa etapy: podjęcie uchwały dotyczącej udzielenia bonifikaty oraz zawarcie umowy sprzedaży nieruchomości.

Pierwszym etapem jest podjęcie uchwały dotyczącej udzielenia bonifikaty. Rada gminy, przyjmując tę uchwałę, określa warunki udzielania bonifikaty i wysokość stawek procentowych²². Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego, ponieważ zawiera normy generalne i abstrakcyjne²³. Drugim etapem jest zawarcie umowy sprzedaży nieruchomości w trybie bezprzetargowym. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), reprezentując gminę,

²⁰ M. Błażewski, *Wsparcie finansowe...*, s. 91-92; D.P. Kała, *Glosa do wyroku...*, s. 89.

²¹ W świetle art. 20 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.), dalej: u.d.p.p.w., jednym z warunków, jakie powinno spełniać stowarzyszenie, aby uzyskać status organizacji pożytku publicznego, jest prowadzenie działalności społecznie użytecznej w sferze zadań publicznych określonych w tej ustawie. Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 20 u.d.p.p.w. sfera tych zadań publicznych obejmuje m.in. zadania w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego.

²² Art. 68 ust. 1b zd. 1 u.g.n.

²³ Art. 68 ust. 1b zd. 2 u.g.n.

zawiera umowę sprzedaży nieruchomości z ochotniczą strażą pożarną. W umowie powinna być określona podstawowa cena nieruchomości ustalona w wysokości nie niższej niż jej wartość oraz wysokość bonifikaty w cenie określonej na podstawie stawki procentowej wskazanej w uchwale rady gminy. Ochotnicza straż pożarna, zawierając umowę sprzedaży, zobowiązuje się zapłacić cenę pomniejszoną o bonifikatę²⁴. Umowa sprzedaży powinna także określać cel uzasadniający udzielenie bonifikaty.

Ochotnicza straż pożarna powinna użytkować zakupioną nieruchomość w sposób zgodny z celami określonymi w umowie sprzedaży. Jeżeli ochotnicza straż pożarna w ciągu 10 lat zbyła nieruchomość lub wykorzystywała ją na inne cele niż te, które uzasadniają udzielanie bonifikaty, wójt (burmistrz, prezydent miasta) może zażądać kwoty równej udzielonej bonifikacie po jej waloryzacji²⁵. Jednak wójt (burmistrz, prezydent miasta) może odstąpić od żądania zwrotu udzielonej bonifikaty za zgodą rady gminy²⁶. Sankcja zwrotu bonifikaty zapewnia gminie zabezpieczenie, że nieruchomość sprzedana ochotniczej straży pożarnej będzie przez nią wykorzystana w celu realizacji zadania publicznego w postaci zapewnienia ochrony przeciwpożarowej.

Zakończenie

Przedmiotem współpracy gminy i ochotniczej straży pożarnej może być m.in. wyposażenie w składniki rzeczowe. Gmina, wykorzystując swoje zasoby finansowe oraz rzeczowe, może przekazać je ochotniczej straży pożarnej, zwiększając jej zdolność do wykonywania zadania związanego z zapewnieniem ochrony przeciwpożarowej. Formami prawnymi umożliwiającymi tę współpracę są: użyczenie gminnej nieruchomości lub ruchomości, dotacja celowa oraz bonifikata przy nabyciu nieruchomości. Każda z tych form obejmuje środki prawne zabezpieczające prawidłowości wykonywania ochrony przeciwpożarowej. Ochotnicza straż pożarna bez zgody gminy nie może użytkować ruchomości lub nieruchomości w sposób wykraczający poza zapewnienie ochrony przeciwpożarowej lub z pominięciem wykonania tego zadania.

²⁴ Zgodnie z art. 67 ust. 3 w zw. z art. 37 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 68 ust. 1 pkt 2 u.g.n. przy sprzedaży nieruchomości w drodze bezprzetargowej na rzecz osób prawnych prowadzących działalność charytatywną, opiekuńczą, kulturalną, leczniczą, oświatową, naukową, badawczo-rozwojową, wychowawczą, sportową lub turystyczną, na cele niezwiązane z działalnością zarobkową, a także organizacjom pożytku publicznego na cel prowadzonej działalności pożytku publicznego, cenę nieruchomości ustala się w wysokości nie niższej niż jej wartość. Ochotnicza straż pożarna ma możliwość nabycia nieruchomości, płacąc cenę pomniejszoną o bonifikatę, jeżeli posiada status organizacji pożytku publicznego.

²⁵ Art. 68 ust. 2 u.g.n.

²⁶ Art. 68 ust. 2c u.g.n.

Bibliografia

Literatura

- Barański M., *Obowiązki gminy w zakresie ochrony przeciwpożarowej*, [w:] T. Kocowski, M. Błażewski (red.), *Ochotnicze straże pożarne. Zadania, samorząd, bezpieczeństwo. Raport z badań*, Wrocław 2018.
- Białas M., *Przekazywanie mienia Ochotniczej Straży Pożarnej przez gminę*, [w:] T. Kocowski, M. Błażewski (red.), *Ochotnicze straże pożarne. Zadania, samorząd, bezpieczeństwo. Raport z badań*, Wrocław 2018.
- Błażewski M., *Wsparcie finansowe i rzeczowe działalności ochotniczych straży pożarnych przez gminę*, Acta Universitatis Wratislaviensis No 3861, „Prawo” 2018, t. CCCXXVI.
- Czechowski N., *Przekazywanie środków finansowych Ochotniczemu Strażom Pożarnym przez gminy*, [w:] T. Kocowski, M. Błażewski (red.), *Ochotnicze straże pożarne. Zadania, samorząd, bezpieczeństwo. Raport z badań*, Wrocław 2018.
- Kała D.P., *Glosa do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 maja 2013 r. (V SA/Wa 39/13)*, „Samorząd Terytorialny” 2014, nr 11.

Akty normatywne

- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm.).
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 961 ze zm.).
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1990 ze zm.).
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305).